

О. В. Брайловська, Л. О. Єжова

Кремінська баянна фабрика

КРЕМІНСЬКА БАЯННА ФАБРИКА – підприємство з виробництва язичкових клавійно-пневматичних музичних інструментів. Розташ. у м. Кремінна Луган. обл. Засн. 1929 М. Можухіним як майстерня з ремонту гармоній при артілі інвалідів (у ній також працювали О. Можухін та П. Рибалко). 1933 увійшла до складу місц. меблевого комбінату, у майстерні стали також виготовляти на замовлення нові муз. інструменти. 1934 на її базі створ. ф-ку з виготовлення баянів із підпорядкуванням облмісцпрому. На той час вона не мала обладнаного приміщення, увесь вироб. процес виконували вручну. На ф-ці працювали 34 особи, які щороку виготовляли бл. 300 баянів, вони відразу ж стали популяр. серед аматорів та профес. музикантів. Під час 2-ї світової війни будівлю ф-ки повністю зруйновано, а саме підприємство ліквідовано. Після її закінчення М. Можухін поновив роботу майстерні, яка стала цехом райпобуткомбінату. Відродження ф-ки відбулося 1947. Значну роль у її відновленні та розвитку відіграло Респ. пром. об'єдн. «Укрголовмузрадіопром». Того ж року 60 працівників ф-ки виготовили 60 баянів. Усі роботи проводилися вручну, лише 1950 були встановлені кілька електродвигунів та влас. силами виготовлені необхідні верстати. Вироб-во баянів зросло до 40 од. щомісяця. 1948 підприємство отримало диплом 1-го ступеня Міністерства легкої промисловості УРСР у конкурсі на кращий баян. Відтоді баян з маркою «Кремінне» став відомим у СРСР. 1949–67 побудовано 5 нових цехів (стругал., розкроювал., столяр., слюсарно-мех. і міховий), що дозволило збільшити обсяги виробництва та покращити якість муз. інструментів. 1961 ф-ка виготовила 1400 баянів (понад 100 інструментів щомісяця). У цей період осн. увагу зосереджено на розширенні матеріал. бази: будівництво нових приміщень для різних технол. процесів виробництва; формування тех. відділу КБ з метою вдосконалення конструкцій, розширення асортименту і підвищення якості продукції; забезпечення постачання голосової сталі, а пізніше й голосових акордів та ін. матеріалів, необхід. для виготовлення муз. інструментів. 1969–71 споруджено новий гол. корпус ф-ки баянів, до якого перемістилися усі осн. цехи та допоміжні підрозділи, а вироб. процес механізовано і переведено на конвеєр. метод збирання баянів. 1972 освоєно і налагоджено виробництво футлярів та ременів для баянів, акордеонів, гармонік, електрогітар. У 1970-х – 80-х рр. впроваджувалися новітні технології, системи бездефект. виготовлення продукції, покращувався благоустрій допоміж. приміщень тощо.

Сусп.-політ. та екон. події на межі 1980–90-х рр. зумовили зміну форми власності та назви: від 1988 – орендне підприємство, від 1994 – ВАТ «Кремінне», від 2000 – ТОВ «Фабрика баянів». 1994 припинено виробництво муз. інструментів, останні 3 р. ф-ка проіснувала за рахунок залишеної на складі продукції. 2000 її придбав І. Новиков, нині діють столяр. і маслоцех, на яких виготовляють товари нар. вжитку. Кер. підприємства: М. Матвійчук (1-й дир., від 1934), І. Кушнар'юв (1948–67), І. Смишляков (1967–70), В. Дражевський (1970–73), М. Осипенко (1973–77), В. Заїкін (1977–82), Д. Татаренко (1982–95), С. Прасол (від 1995), Т. Новикова (від 2008).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Сташевський А., Рєзнік О. Славний шлях кремінських майстрів. Лг.; Кремінна, 2010.

Бібліографічний опис:

Кремінська баянна фабрика / О. В. Брайловська, Л. О. Єжова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-2006>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).